

Kacper Milkowski¹

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

ORCID ID: 0000-0003-4367-0365

PRZEGLĄD ORZECZNICTWA SĄDU NAJWYŻSZEGO

ABSTRACT

Overview of the decisions of the Polish Supreme Court

The resolution of the panel of seven judges of the Polish Supreme Court of June 21, 2023 (case file no. III CZP 94/22) is of utmost importance for legal practice. In the resolution, the Polish Supreme Court assumed that Article 2 of the Act of July 6, 2001 on preserving the national character of the country's strategic natural resources does not exclude the possibility of usucaption of real estate constituting a state forest. Another important resolution of the Polish Supreme Court is the resolution of the panel of seven judges of June 14, 2023 (case file no. III CZP 84/22). As indicated by the Supreme Court, declaring the debtor's bankruptcy does not cause the creditor's loss of legitimacy to bring an action to declare the debtor's legal act ineffective under Art. 527 of the Civil Code.

Keywords: Supreme Court, judiciary, criminal proceedings, civil proceedings, resolution, judgment

Słowa kluczowe: Sąd Najwyższy, orzecznictwo, postępowanie karne, postępowanie cywilne, uchwała, wyrok

¹ Doktorant w Katedrze Prawa Międzynarodowego Publicznego i Prawa Unii Europejskiej na Wydziale Prawa i Administracji na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie.

Sprawy z zakresu prawa cywilnego i gospodarczego

Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 2023 r., III CZP 154/22

Wniesienie skargi kasacyjnej przez stronę nie stanowi podstawy odrzucenia złożonego przez nią zażalenia na postanowienie sądu drugiej instancji, którego przedmiotem jest zwrot kosztów postępowania apelacyjnego, jeżeli Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia tej skargi do rozpoznania (art. 394² § 1¹ pkt 3 k.p.c.).

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 lipca 2023 r., I CSK 3611/22

W sytuacji objętej hipotezą art. 394 § 3 k.c. nie zachodzi konieczność odstąpienia od umowy, a wystarczające do ubiegania się o zwrot kwoty wpłaconej tytułem zadatku jest wykazanie, iż niewykonanie umowy nastąpiło wskutek okoliczności, za które żadna ze stron nie ponosi odpowiedzialności, względnie udowodnienie, że nastąpiło to z przyczyn leżących także po stronie kontrahenta.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2023 r., I CSK 4825/22

Przerwanie biegu przedawnienia na podstawie art. 123 § 1 pkt 1 k.c. następuje co do zasady w granicach żądania pozwu. Jeżeli powód dochodzi pozwem części roszczenia, to wniesienie pozwu nie przerywa biegu przedawnienia co do tej części roszczenia, która nie została nim objęta. Przerwanie biegu przedawnienia rozszerzonego roszczenia może zatem nastąpić dopiero z chwilą rozszerzenia powództwa.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2023 r., I CSK 4468/22

W przypadkach nieobjętych art. 11 k.p.c. sąd cywilny władny jest sam ustalić, czy czyn niedozwolony stanowiący źródło szkody jest przestępstwem. Musi jednak tego dokonać zgodnie z regułami prawa karnego, co oznacza konieczność ustalenia przedmiotowych i podmiotowych znamion przestępstwa. Badanie w toku postępowania cywilnego na potrzeby rozstrzygnięcia o odpowiedzialności cywilnej sprawcy czynu niedozwolonego, czy wyczerpuje on znamiona występku, nie wkracza w domenę jurysdykcji karnej. Służby ochronie poszkodowanych dotkniętych kwalifikowaną ingerencją w dobra prawnie chronione, do której prowadzą czyny stypizowane jako przestępstwa, a nie zastosowaniu represji karnej i następuje przy użyciu instrumentarium właściwego postępowaniu cywilnemu.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2023 r., I CSK 4443/22

Objęcie nieruchomości w posiadanie za zgodą właściciela i posiadanie jej w zakresie przez właściciela określonym lub tolerowanym świadczy z reguły o posiadaniu zależnym (art. 336 k.c.).

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 lipca 2023 r., I CSK 6325/22

W trybie określonym w art. 78–81 u.g.n. może dojść do aktualizacji opłaty rocznej zarówno wtedy, gdy wynika ona ze zmiany wartości nieruchomości – zastosowanie znajduje wówczas dotychczasowa stawka procentowa – jak i wtedy, gdy wynika ona ze zmiany stawki procentowej.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 lipca 2023 r., I CSK 6283/22

Aby konsument mógł udzielić wolnej i świadomej zgody na związanie umową zawierającą klauzule abuzywne, sąd krajowy powinien, w ramach krajowych norm proceduralnych i w świetle zasady słuszności w postępowaniu cywilnym, wskazać stronom w sposób obiektywny i wyczerpujący konsekwencje prawne, jakie może pociągnąć za sobą usunięcie nieuczciwego warunku, co jest szczególnie istotne wtedy, gdy niezastosowanie może prowadzić do unieważnienia całej umowy, narażając ewentualnie konsumenta na roszczenia restytucyjne, i to niezależnie od tego, czy strony są reprezentowane przez pełnomocnika zawodowego.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 lipca 2023 r., I CSK 4242/22

Przesłanki i sposób wykonywania ustawowego prawa odstąpienia (art. 491 i nast. k.c.) mają charakter wiążący, dlatego też dla skutecznego odstąpienia od umowy wzajemnej niezbędne jest w pierwszej kolejności wyznaczenie dłużnikowi dodatkowego terminu do wykonania zobowiązania z jednoczesnym zagrożeniem, że po jego bezskutecznym upływie wierzyciel będzie uprawniony do odstąpienia od umowy. Dopiero po bezskutecznym upływie tego terminu wierzyciel może złożyć oświadczenie o odstąpieniu od umowy. Jednakowoż do ustania umowy może dojść w sposób dorozumiany.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 2023 r., I CSK 3516/22

Testament notarialny, jak każdy akt notarialny, powinien zawierać oświadczenie osoby, od której pochodzi (art. 92 § 1 pkt 5 prawa o notariacie). Nie jest jednak wykluczone, aby treść tego oświadczenia została przygotowana przez notariusza wcześniej, również na podstawie wskazań innej osoby. Istotne jest natomiast, aby zostały dochowane wymagania określone w art. 94 § 1 prawa o notariacie. Akt notarialny przed podpisaniem winien być odczytany przez notariusza lub przez inną osobę w jego obecności, a obowiązkiem notariusza jest przekonanie się, że osoby biorące udział w czynności dokładnie rozumieją treść oraz znaczenie aktu, a akt jest zgodny z ich wolą.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 2023 r., I CSK 3108/22

1. Konstytutywnym elementem władztwa, które prowadzić ma do zasiedzenia służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu, jest utrzymywanie na cudzej nieruchomości – w sposób ciągły – urządzeń przesyłowych i przesyłanie przez nie energii elektrycznej. Może zaś być sporne, czy równorzędne znaczenie ma faktyczne korzystanie z dostępu do cudzej nieruchomości (wejścia, wjazdu). Nawet jednak gdyby uznać i ten element za konstytutywny, należałoby stwierdzić, że jego faktycznemu wykorzystaniu czyni zażość jakiegokolwiek dostęp w celu utrzymania urządzeń w stanie niepogorszonym i zdolnym do realizacji zadań przesyłowych, bez dalszego rozczłonkowania, np. na dostęp w celu kontroli, konserwacji czy wymiany urządzeń. Dostęp ten nie musi być ani częsty, ani regularny. O tym, co stanowi nienaruszalny rdzeń, a więc składa się na minimalną, konieczną treść służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu, decyduje przede wszystkim rodzaj urządzeń przesyłowych i sposób ich usytuowania na cudzej nieruchomości. W przypadku urządzeń elektroenergetycznych treść ta musi obejmować – oprócz samego prawa do utrzymywania urządzeń na nieruchomości i przesyłania

przez nie prądu – prawo dostępu do nieruchomości w celu podejmowania działań niezbędnych dla zachowania określonego odcinka sieci (urządzenia) w stanie nie pogorszonym i zdolnym do realizacji zadań przesyłowych, a więc kontroli, przeglądów, konserwacji, remontów, wymiany, usuwania awarii oraz modernizacji.

2. W przypadku, gdy kwestia zasiedzenia służebności jest *in casu* oceniana wyłącznie jako przesłanka przy badaniu zasadności wniosku właścicieli nieruchomości o ustanowienie służebności przesyłu, nie jest potrzebne precyzyjne określenie granic służebności. Istotne jest natomiast zbadanie, czy przedsiębiorca dysponuje tytułem prawnym do korzystania z urządzeń posadowionych na nieruchomości, stwierdzenie tego tytułu bowiem pociąga za sobą odpadnięcie jednej z przesłanek zasadności wniosku o ustanowienie służebności przesyłu, jaką jest konieczność jej ustanowienia do korzystania z urządzeń przesyłowych (art. 305² § 2 k.c.). Ocena, że ustanowienie służebności przesyłu nie jest konieczne, nie jest przy tym uwarunkowana stwierdzeniem, że tytuł, którym dysponuje przedsiębiorca, dokładnie pokrywa się z granicami służebności przesyłu, do której ustanowienia zmierza wnioskodawca. Nie jest konieczne w tym przypadku stanowcze i precyzyjne określenie sfery uprawnień uczestnika w stosunku do nieruchomości, na której posadowione są urządzenia przesyłowe. Ustalenie faktu nabycia własności przez zasiedzenie na zgłoszony zarzut nabycia w drodze zasiedzenia służebności w sprawie o jej ustanowienie podlega rozpoznaniu jako przesłanka prowadząca do oddalenia żądania, a zatem sąd w orzeczeniu kończącym postępowanie nie zamieszcza rozstrzygnięcia co do niego. Takie rozpoznanie odnosi skutek między uczestnikami postępowania, nie ma mocy wiążącej wobec innych osób. Nie może być podstawą wpisu tego prawa w księdze wieczystej. Ustalenie, że doszło do zasiedzenia, nie jest więc w takim przypadku równoznaczne ze stwierdzeniem zasiedzenia na podstawie art. 609 k.p.c. Ma ono jedynie incydentalny charakter, co oznacza, że następuje w uzasadnieniu postanowienia i nie jest objęte jego mocą wiążącą (art. 365 w zw. z art. 366 k.p.c.), a zatem może być kwestionowane w innych postępowaniach. Ograniczenie skutku uwzględnienia zarzutu zasiedzenia do sprawy, w której zarzut ten został podniesiony, powoduje, że rozpoznanie tego zarzutu nie jest uzależnione od spełnienia wymagań dotyczących kręgu uczestników postępowania o stwierdzenie zasiedzenia ani innych wymagań odnoszących się do tego postępowania, uzasadnionych skutecznością *erga omnes* postanowienia o stwierdzeniu zasiedzenia.
3. Zasiedzenie zarówno służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu, jak i służebności przesyłu nie dotyczy całej nieruchomości właściciela, ale jej części zajętej przez wybudowane urządzenia oraz niezbędnej do ich eksploatacji. Służebność odgrywająca rolę służebności przesyłu, podobnie jak służebność przesyłu unormowana w art. 305¹ i nast. k.c., ma charakter czynny, co oznacza, że nie obejmuje ona innych ograniczeń własności związanych z oddziaływaniem linii elektroenergetycznej, polegających m.in. na ograniczeniu właściciela – w strefie ochronnej – w możliwości dokonywania w stosunku do nieruchomości określonych działań, w tym powstrzymywania się od zabudowy.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 2023 r., I CSK 2466/22

W przypadku stwierdzenia istnienia wad ograniczających przydatność rzeczy najętej do umówionego użytku wysokość czynszu powinna być obniżona odpowiednio do stopnia

zmniejszenia użytku z rzeczy, w takim bowiem zakresie występuje dysproporcja pomiędzy świadczeniami stron. Przepis art. 664 § 1 k.c. stwarza jedynie możliwość domagania się od wynajmującego obniżenia czynszu stosownie do zmniejszonego w danym okresie użytku z przedmiotu najmu.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2023 r., I CSK 3480/22

Kurator ustanowiony dla strony będącej osobą prawną, gdy w jej organie zachodzą braki uniemożliwiające reprezentację, umocowany jest do dokonywania wszystkich czynności łączących się ze sprawą (art. 69 § 3 k.p.c.). Jego umocowanie wygasa zatem wraz z prawomocnym zakończeniem sprawy.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2023 r., I CSK 5586/22

Cena nie jest postanowieniem umownym, które może jednoznacznie sugerować, czy umowa jest pozorna, czy nie. Może niekiedy służyć za dowód poszlakowy, ale zawsze główne znaczenie będzie miało ustalenie, że zgodnym zamiarem stron było wywołanie wrażenia, że określona umowa została zawarta pomimo uzgodnionego zamiaru niezawierania jej lub zawarcia innej ukrytej umowy.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2023 r., I CSK 5910/22

Wprowadzenie obszaru ograniczonego użytkowania z uwagi na niemożność zachowania standardów ochrony środowiska przed hałasem w związku z funkcjonowaniem lotniska (art. 135 ust. 1 p.o.ś.) nie stanowi samodzielnej podstawy roszczenia odszkodowawczego z tytułu obniżenia wartości nieruchomości, określonego w art. 129 ust. 2 p.o.ś., a za ograniczające sposób korzystania z nieruchomości w rozumieniu art. 129 ust. 2 p.o.ś. mogą być uznane wyłącznie postanowienia aktu ustanawiającego obszar ograniczonego użytkowania określające nakazy, zakazy i zalecenia skierowane do właścicieli nieruchomości (art. 135 ust. 3a p.o.ś.).

Uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 2023 r., III CZP 94/22

Artykuł 2 ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o zachowaniu narodowego charakteru strategicznych zasobów naturalnych kraju nie wyłącza możliwości zasiedzenia nieruchomości stanowiącej las państwowy.

Uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 2023 r., III CZP 106/22

Gospodarstwo rolne przekazane na podstawie ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin następcy pozostającemu w ustroju ustawowej wspólności majątkowej małżeńskiej wchodzi w skład majątku wspólnego małżonków.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 2023 r., I CSK 4386/22

Dowód z opinii biegłego sądowego, o którym stanowi art. 278 § 1 k.p.c., ma charakter szczególny, gdyż zasadniczo nie służy ustalaniu okoliczności faktycznych, lecz ich ocenie przez pryzmat wiadomości specjalnych. Do dokonywania wszelkich ustaleń w procesie powołany jest sąd, a nie biegły. Strony powinny wykazywać fakty, z których wywodzą

skutki prawne, a zadaniem biegłego jest naświetlenie wyjaśnianych okoliczności z punktu widzenia wiadomości specjalnych przy uwzględnieniu zebranego w toku procesu i udostępnionego materiału dowodowego. Niekiedy jednak samo dokonanie ustaleń faktycznych wymaga dysponowania wiedzą techniczną oraz doświadczeniem w danej dziedzinie i może uzasadniać zasięgnięcie opinii biegłego. Sąd nie może oprzeć swego ustalenia wyłącznie na podstawie konkluzji opinii biegłego, lecz powinien sprawdzić poprawność poszczególnych elementów składających się na trafność jej wniosków końcowych.

Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2023 r., III CZP 120/22

Wygaśnięcie pełnomocnictwa procesowego udzielonego samodzielnie przez stronę nie powoduje wygaśnięcia dalszego pełnomocnictwa procesowego udzielonego w imieniu strony adwokatowi lub radcy prawnemu na podstawie art. 91 pkt 3 k.p.c.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 2023 r., II CSKP 1515/22

Posiadanie zależne wyklucza działanie domniemania z art. 339 k.c. Na korzyść podmiotu, który faktycznie włada rzeczą, działa domniemanie ustanowione w art. 339 k.c., oparte na założeniu, że władztwo świadczy o posiadaniu samoistnym, poparte domniemaniami procesowymi. Domniemanie to wiąże sąd, dopóki nie zostanie obalone (art. 234 k.p.c.). Jego obalenie jest obowiązkiem strony, która sprzeciwia się stwierdzeniu zasiedzenia.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 2023 r., II CSKP 1463/22

Władanie cudzą nieruchomością przez Skarb Państwa, uzyskane w ramach sprawowania władztwa publicznego, może być posiadaniem samoistnym prowadzącym do zasiedzenia, ponieważ kwalifikacja władania jako posiadania samoistnego, stanowiącego przesłankę zasiedzenia nieruchomości, nie jest uzależniona od tego, czy Skarb Państwa doszedł do władania rzeczą w ramach realizacji uprawnień władczych, o charakterze publicznoprawnym (*imperium*), czy też w wyniku działań mieszczących się w sferze stosunków cywilnoprawnych (*dominium*), lecz zależy wyłącznie od sposobu władania rzeczą. Aby posiadanie mogło być uznane za samoistne w rozumieniu art. 336 k.c., konieczne jest sprawowanie fizycznego władztwa nad rzeczą w taki sposób i w takim zakresie, jak czyni to właściciel (*corpus*) z jednoczesną wolą władania rzeczą dla siebie (*cum animo rem sibi habendi*), przy czym posiadanie nieruchomości przez Skarb Państwa, wyrażające się w jej wykorzystywaniu według własnego uznania, decydowaniu o jej przeznaczeniu, utrzymywaniu i remontowaniu wypełniało kryteria art. 336 k.c.

Uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2023 r., III CZP 84/22

Ogłoszenie upadłości dłużnika nie powoduje utraty przez wierzyciela legitymacji do wytoczenia powództwa o uznanie czynności prawnej dłużnika za bezskuteczną na podstawie art. 527 k.c.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2023 r., I CSK 1126/23

Kombinowana metoda wykładni obejmuje dwie fazy. W fazie pierwszej należy ustalić sens oświadczenia woli, kierując się wspólnym dla stron czynności rozumieniem tego

oświadczenia (wykładnia subiektywna). Natomiast w wypadku rozbieżności w rozumieniu przez strony złożonego oświadczenia konieczne jest przejście do fazy drugiej (wykładni obiektywnej). W tej fazie konieczne jest ustalenie, jak adresat oświadczenia je zrozumiał i jak zrozumieć powinien. Wskazuje się przy tym, że tekst nie stanowi wyłącznej podstawy wykładni ujętych w nim oświadczeń, lecz konieczne jest również zbadanie zamiaru i celu stron, który nie musi być celem uzgodnionym, lecz wystarcza cel zamierzony przez jedną i wiadomy drugiej, a także kontekstu faktycznego, w jakim umowę uzgadniano i zawierano, oraz okoliczności towarzyszących złożeniu oświadczenia woli. Nawet jednoznacznie ustalony na podstawie reguł językowych sens oświadczenia woli nie zwalnia sądu w procesie jego wykładni od uwzględnienia innych dyrektyw interpretacyjnych. Nie można też zapominać, że zasady wykładni oświadczeń woli stron umowy nakazują przyjęcie założenia, iż wola stron była racjonalna i miała na celu osiągnięcie rezultatu zgodnego ze zdrowym rozsądkiem i interesem stron.

Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2023 r., III CZP 153/22

Prawomocne postanowienie zawierające plan podziału sumy uzyskanej z egzekucji z nieruchomości, w którym komornik wymienił osobę, dla której jest przeznaczona suma przypadająca od nabywcy, wydane na podstawie art. 1037 § 2 k.p.c. i stanowiące tytuł egzekucyjny przeciwko nabywcy nieruchomości, stanowi podstawę wpisu w księdze wieczystej hipoteki powstałej z mocy samego prawa (art. 1037 § 3 k.p.c.), bez nadawania przez sąd tak powstałemu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności.

Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 2023 r., III CZP 144/22

Prowizja za udzielenie kredytu hipotecznego ulega obniżeniu na podstawie art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 23 marca 2017 r. o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami, jeżeli jej wysokość jest zależna od okresu obowiązywania umowy.

Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2023 r., III CZP 151/22

Dalszy tytuł wykonawczy (art. 793 k.p.c.) może być wydany tylko wierzycielowi, który uzyskał tytuł wykonawczy na swoją rzecz.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2023 r., I CSK 5212/22

Przepis art. 308 k.p.c. nie wyklucza dowodu z nagrań rozmów, bez zgody i wiedzy osób uczestniczących w rozmowie. Znaczenie takiego dowodu podlega ocenie w indywidualnej sprawie. Różne sytuacje i spory wyostrzają też wykładnię, jednak co do zasady nie można stwierdzić, że art. 308 k.p.c. stanowi o niedopuszczalności dowodu z takich nagrań. Rzecz w tym, że ocena dowodów ma ostatecznie znaczenie w aspekcie treści norm prawa materialnego, które sąd suwerennie stosuje.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2023 r., I CSK 3593/22

Cechą wspólną wszystkich zaszłości, które kwalifikują wypadek z art. 913 § 2 k.c. jako „wyjątkowy”, jest krzywdzenie dożywotnika, agresja i zła wola po stronie jego kontrahenta.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2023 r., II CSKP 1026/22

Z punktu widzenia istnienia legitymacji organizacji pozarządowej do wytoczenia powództwa na rzecz obywateli, w sprawach określonych w art. 61 § 1 k.p.c., istotna jest wyłącznie ocena, czy przedmiot sprawy, w której wytoczono powództwo, pozostaje w obszarze celów statutowych organizacji pozarządowej. Artykuł 61 § 1 k.p.c. nie wymaga, aby statut organizacji pozarządowej zawierał zapis, że cele statutowe mogą być realizowane poprzez możliwość wytaczania powództw. Tego rodzaju działanie jest jedynie określoną formą działania (środkiem) służącą wykonaniu zadań statutowych organizacji pozarządowej.

Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2023 r., III CZP 139/22

Dopuszczalne jest zażalenie na zarządzenie o zwrocie pozwu mimo uiszczenia brakującej opłaty od pozwu w terminie tygodniowym od dnia doręczenia zarządzenia o zwrocie pozwu, powodującego, że pozew wywołuje skutek od daty jego pierwotnego wniesienia zgodnie z art. 130² § 2 k.p.c.

Uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2023 r., III CZP 71/22

Niezależnie od tego, czy dopełnione zostały wymagania przewidziane w art. 8 k.r.o., małżeństwo zostaje zawarte, gdy mężczyzna i kobieta zawierający związek małżeński podlegający prawu wewnętrznemu Kościoła albo innego związku wyznaniowego w obecności duchownego oświadczą wolę jednoczesnego zawarcia małżeństwa podlegającego prawu polskiemu, a kierownik urzędu stanu cywilnego sporządzi akt małżeństwa (art. 1 § 2 k.r.o.).

Uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2023 r., III CZP 52/22

Wypowiedzenie umowy kredytu nie wpływa na bieg terminu przedawnienia roszczeń o zapłatę rat kredytu, które stały się wymagalne przed wypowiedzeniem umowy.

Sprawy z zakresu prawa karnego

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 lipca 2023 r., V KK 148/23

1. Wysłanie zawiadomienia o rozprawie na adres inny niż wskazany przez samego oskarżonego nie spełnia wymogu prawidłowego powiadomienia go o jej terminie.
2. Wprawdzie od 1 lipca 2015 r. oskarżony ma prawo, a nie obowiązek brania udziału w rozprawie, chyba że sprawa dotyczy zbrodni lub gdy przewodniczący albo sąd uzna jego obecność za obowiązkową (art. 374 k.p.k.), jednak realizacja tego prawa musi być poprzedzona zawiadomieniem o jej terminie i miejscu (art. 117 § 1 k.p.k.). Natomiast w wypadku braku dowodu powiadomienia czynności tej nie przeprowadza się (art. 117 § 2 k.p.k.).

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 lipca 2023 r., II KK 281/23

W wypadku przestępstw wielokrotnych, do których należy występpek z art. 209 § 1 k.k., nie występuje stan rzeczy osądzonej, jeśli uprzednie prawomocne skazanie dotyczy

tylko fragmentu zarzuconego później czynu. Uchylenie się od obowiązku alimentacyjnego w okresie nieobjętym prawomocnym skazaniem jest już nowym czynem przestępnym, pociągającym dalszą odpowiedzialność karną, przy czym granice czasowe kolejnego przestępstwa powinny być dokładnie określone, z uwzględnieniem treści poprzedniego wyroku skazującego.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 lipca 2023 r., III KK 210/23

Użyte w art. 108 k.k. sformułowanie „ponowne popełnienie przestępstwa” oznacza prawomocne skazanie za przestępstwo, a nie czas popełnienia czynu.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2023 r., III KK 253/23

Nieprawidłowe powiadomienie o rozprawie zawsze rodzi konieczność zaniechania przeprowadzenia rozprawy i wyjaśnienia przyczyn skutkujących wadliwością owego powiadomienia.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2023 r., III KK 287/23

Przez ten sam czyn rozumieć należy to samo zdarzenie faktyczne, które było już uprzednio przedmiotem osądu, bez względu na jego kwalifikację prawną czy różnice w opisie czynu, jeżeli tylko konkretne okoliczności ustalone w obu postępowaniach odnośnie do identyczności przedmiotu przestępstwa, przedmiotu czynności wykonawczej, a także posiłkowo miejsca, czasu i okoliczności jego popełniania wskazują na tożsamość czynu, przy czym już np. różnice w opisie sposobu działania sprawcy nie mają tu decydującego charakteru.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lipca 2023 r., I KK 509/22

Złożenie wniosku w trybie art. 387 § 1 k.p.k. nie obliuguje sądu rozpoznającego sprawę do jego automatycznego uwzględnienia. Wniosek złożony w tym trybie, mimo konsensusu stron i braku sprzeciwu ze strony prokuratora, nie wiąże sądu, gdyż ten może stwierdzić, że w sprawie nie zachodzą jednak przesłanki do skazania oskarżonego bez przeprowadzenia rozprawy. Dlatego też organ *meriti* powinien dokonać przede wszystkim jego kontroli w zakresie spełnienia wszystkich warunków dopuszczalności. Oznacza to, że sąd akceptujący wniosek musi weryfikować nie tylko fakty, ale także zgodność ustaleń z aktualnym prawem. W sytuacji, w której treść wniosku tychże regulacji prawnych nie respektuje, niewątpliwym obowiązkiem sądu jest bądź to uzależnienie swojej decyzji o uwzględnieniu tego wniosku od dokonania w nim zmiany konwalidującej dostrzeżoną jego wadliwość (*vide* art. 387 § 3 k.p.k.), bądź też rozpoznanie w dalszym ciągu sprawy na zasadach ogólnych.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 lipca 2023 r., I KK 149/23

Okoliczność, czy sąd orzekający dysponował aktualnymi danymi o karalności oskarżonego, a nawet obiektywnie mógł takimi danymi dysponować, dla możliwości zastosowania warunkowego umorzenia postępowania nie ma żadnego znaczenia. Wymóg niekaralności za przestępstwo ma bowiem charakter bezwzględny, a karalność taka wyklucza możliwość orzeczenia o takim umorzeniu.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2023 r., I KK 490/22

Przepis art. 67 § 3 k.k. jest przepisem o charakterze *lex specialis* w stosunku do art. 42 § 2 k.k.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2023 r., II KK 352/22

Jeżeli postępowanie karne co do jednego z czynów przyjętych za podstawę ciągu przestępstw zostaje umorzone, to powstaje konieczność ponownego rozstrzygnięcia o karze.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2023 r., III KK 162/23

W przypadku przestępstw niealimentacji, które należą do kategorii tzw. przestępstw zbiorowych, sformułowana w art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. przeszkoda procesowa w postaci *rei iudicatae* może zachodzić wyłącznie wówczas, gdy okresy uporczywego uchylania się od obowiązku świadczeń alimentacyjnych, ustalone w kolejno rozpoznawanych sprawach, są identyczne i pokrywają się ze sobą, lub gdy okres określony w sprawie następnej został w całości objęty skazaniem w sprawie rozpoznawanej poprzednio, prawomocnie już zakończonej. W wypadku przestępstw wielokrotnych, do których należy występpek z art. 209 § 1 k.k., nie ma stanu rzeczy osądzonej, jeśli uprzednie prawomocne skazanie dotyczy tylko fragmentu zarzuconego później czynu.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2023 r., IV KK 227/23

Dla wyroku ogłaszanego na rozprawie przewidziana jest jedynie ustna forma jego ogłoszenia, natomiast uznanie wyroku za ogłoszony na podstawie art. 100 § 1a k.p.k. zastrzeżone jest jedynie dla orzeczenia wydanego na posiedzeniu jawnym. Wyrok, wobec jego nieogłoszenia w sensie prawnym, nawet jeżeli zostanie włączony do akt sprawy, nie wywołuje skutków prawnych, w tym w szczególności nie uprawnia stron postępowania do wniesienia środka odwoławczego albo nadzwyczajnego środka zaskarżenia. W razie wniesienia takiego środka prezes sądu powinien odmówić jego przyjęcia, a w wypadku jego błędnego przyjęcia i przekazania akt sprawy sądowi odwoławczemu albo Sądowi Najwyższemu sąd ten powinien pozostawić wniesiony środek zaskarżenia bez rozpoznania – wobec braku substratu zaskarżenia. Jednocześnie konsekwencją powyższego winno być ponowienie w całości przewodu sądowego.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 2023 r., V KK 168/23

Kontakty między sędziami czy też między sędziami a prokuratorami wynikają z istoty sprawowanych urzędów i o ile mają wyłącznie służbowy charakter, nie mogą uzasadniać wystąpienia wątpliwości co do bezstronności całego sądu, godzących w autorytet wymiaru sprawiedliwości. Jeżeli relacje te miały charakter prywatny, wówczas istnieje możliwość skorzystania z instytucji wyłączenia sędziego, określonej w art. 41 § 1 k.p.k. Powoływanie się na okoliczność, że sędzia sądu właściwego i prokurator znani są sędziom tegoż sądu, a niektórzy z nich (a więc nie wszyscy) pozostają z tym sędzią i prokuratorem w relacjach koleżeńskich, może co najwyżej skutkować uruchomieniem regulacji z art. 41 § 1 k.p.k. w odniesieniu do tych sędziów, co do których te relacje mają charakter również pozazawodowy.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2023 r., I KK 488/22

W związku z ustawowym wymogiem określenia w wyroku, jak długo zakaz ma trwać, wykluczona jest możliwość precyzowania czasu trwania zakazu dopiero w postępowaniu wykonawczym. Czasu obowiązywania zakazu nie da się więc określić, wykorzystując dyspozycję art. 13 § 1 k.k.w. i zasadę *in dubio pro reo*.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2023 r., I KK 101/23

Wstrzymanie wykonania zaskarżonego orzeczenia nie może znaleźć zastosowania, gdy jako przesłanki wskazywane są okoliczności dotyczące sytuacji osobistej strony (np. stan jej zdrowia), rodzinnej (obowiązek utrzymania rodziny) czy majątkowej (zapewnienie sobie lub rodzinie środków utrzymania), gdyż te okoliczności mogą być powołane we wniosku o odroczenie wykonania kary lub zarządzenie przerwy w odbywaniu kary.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2023 r., II KK 489/21

W procesie poszlakowym łańcuch wiążących się ze sobą poszlak można uznać za zamknięty tylko wówczas, gdy każda z poszlak będąca ogniwem tego łańcucha ustalona została w sposób niebudzący wątpliwości i uniemożliwiający jakiegokolwiek inne rozważania. O dowodzie z poszlak jako pełnowartościowym dowodzie winy oskarżonego można mówić dopiero wówczas, gdy zespół (łańcuch) poszlak rozumianych jako udowodnione fakty uboczne prowadzi pośrednio do stwierdzenia jednej tylko wersji zdarzenia (fakt główny), z której wynika, że oskarżony dopuścił się zarzucanego mu czynu.

Uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2023 r., I KZP 22/22

Pojęcie „sprawy”, o jakim mowa w art. 40 i art. 41 § 1 k.p.k., odnosi się zarówno do sprawy głównej, rozumianej jako orzekanie w głównym przedmiocie procesu, jak również postępowań incydentalnych, w tym takich, które mają miejsce w ramach sprawy głównej.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 2023 r., II KK 631/22

„Znaczny zasięg” nawoływania do popełnienia występku w rozumieniu art. 255 § 1 k.k. nie może być utożsamiony z samym potencjalnym zapoznaniem się z przekazywanym komunikatem przez nieograniczoną liczbę osób, ta bowiem okoliczność jest już bowiem zawarta w odrębnym znamieniu „publiczności” nawoływania. Znaczny zasięg musi więc oznaczać konkretyzację niebezpieczeństwa popełnienia czynu zabronionego wynikającą w szczególności z liczby osób, do których faktycznie dotarł przekaz będący treścią nawoływania.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 2023 r., V KK 36/23

Sąd nie uzasadnił przyjęcia, że cel działania sprawcy ogniskujący się na ewentualnej konfrontacji z pokrzywdzonym przekreśla z jakiegoś powodu możliwość działania w obronie koniecznej lub przekroczenia jej granic. Przepis art. 25 k.k. w przeciwieństwie do regulacji art. 26 k.k. nie wysławia wprost wymogu działania w określonym celu (np. cel obrony, ochrony dóbr prawnych, porządku publicznego). Identyfikowanie

dalej idących wymagań niż sama świadomość ataku i zamiar jego odparcia stanowi rażąco błędną wykładnię znamion obrony koniecznej. Elementem subiektywnym obrony koniecznej jest świadomość istnienia ataku i powiązany z tym zamiar jego odparcia. Kwestie motywacji czy ubocznych celów działania broniącego się nie są istotne, póki nie wskaże się, że do czynienia mamy w istocie z w pełni przemyślaną prowokacją polegającą na podejmowaniu czynności mających sprokurować zamach napastnika, by następnie instrumentalnie „powołać się” na działanie w obronie koniecznej.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 2023 r., III KS 81/22

Brak kontaktu z obrońcą i niemożność uzgodnienia np. linii obrony można rozpatrywać jedynie jako uchybienie, które mogło co najwyżej mieć wpływ na treść wyroku, a więc jako uchybienie o charakterze względnej przesłanki odwoławczej, a nie przesłanki bezwzględnej z art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2023 r., V KK 42/23

Norma z art. 87 § 1 k.k. pozwala na orzeczenie kary łącznej pozbawienia wolności, a więc rodzajowo innej niż jedna z podlegających łączeniu kar jednostkowych. Jej zastosowanie ograniczone jest jednak do zbiegu skazań na kary pozbawienia wolności i ograniczenia wolności. W żadnej mierze przepis ten nie może natomiast stanowić podstawy dla łączenia wyłącznie kar ograniczenia wolności (tj. kar jednorodzących), bowiem zasady łączenia kar jednorodzących zostały uregulowane całościowo w art. 86 k.k.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2023 r., III KK 339/22

Przedmiotem wykonawczym kradzieży mienia jest cudza rzecz ruchoma, czyli rzecz, którą sprawca nie ma prawa rozporządzać i którą to obejmuje we władanie wbrew woli jej właściciela. Kradzież jest więc czynem, który z uwagi na zamiar sprawcy polega właśnie na trwałym pozbawieniu możliwości korzystania z własnej rzeczy przez pokrzywdzonego. Zabór jako znamię czasownikowe charakteryzuje się tym, że dochodzi do wyjęcia określonej rzeczy spod władztwa osoby uprawnionej bez jakiegokolwiek podstawy prawnej, przy czym przedmiot musi wejść w posiadanie sprawcy. Jednocześnie znamię to jest zrealizowane tylko wtedy, gdy do objęcia rzeczy ruchomej doszło bez wiedzy i zgody osoby uprawnionej.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2023 r., I KZ 14/23

W wypadku własności miejscowej wykładnia systemowa art. 35 k.p.k. przez powiązanie tego przepisu z art. 38 § 1 k.p.k. prowadzi do wniosku, że sąd, któremu sprawę przekazano, nie może ponownie stwierdzić swojej niewłasności miejscowej i przekazać sprawy z powrotem sądowi przekazującemu albo innemu sądowi. Przepis art. 38 k.p.k. przewiduje bowiem możliwość wszczęcia sporu o własność miejscową.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2023 r., IV KK 283/22

Jeżeli więc sąd odwoławczy jednoznacznie podważa przeprowadzoną przez sąd pierwszej instancji ocenę dowodów zebranych w sprawie i przyjęte na jej podstawie ustalenia faktyczne stanowiące podstawę zaskarżonego wyroku tego sądu, to jego obowiązkiem

jest przeprowadzenie i zaprezentowanie w uzasadnieniu wydanego przez siebie – tak odmiennego co do istoty – wyroku, pełnej oceny wszystkich dowodów zebranych w toku postępowania. Winien to uczynić w sposób zgodny z rygorami wskazanymi w art. 7 k.p.k. oraz art. 410 k.p.k. Równocześnie sąd ten powinien skonkretyzować podjęte – na podstawie tej oceny – swoje odmiennie ustalenia faktyczne, obrazujące przebieg zdarzenia będącego przedmiotem osądu w tym postępowaniu. Oznacza to, że sąd odwoławczy nie może ograniczać się do wyeksponowania określonej okoliczności, którą traktuje jako wyłączną przyczynę swojego rozstrzygnięcia, ale jego powinnością jest zweryfikowanie znaczenia tego dowodu, w oparciu o który ją ustalił, poprzez jego konfrontację z pozostałymi dowodami, zwłaszcza tymi, które dla sądu *a quo* stanowiły podstawę przyjęcia tak odmiennych ustaleń co do zrealizowania przez oskarżonego, przedmiotowym działaniem, wszystkich znamion, wymaganych dla uznania jego sprawstwa zarzucanego mu czynu.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2023 r., V KK 234/22

Przepisy wprowadzające nowe ustawy karne niejednokrotnie zawierają normy przejściowe wskazujące na sposoby stosowania nowej ustawy do czynów popełnionych przed jej wejściem w życie. Mają one pierwszeństwo przed regułą zawartą w art. 4 § 1 k.k.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2023 r., IV KK 631/21

Do oszustwa określonego w art. 286 § 1 k.k. dochodzi, gdy sprawca świadomie zataił przed kontrahentem obiektywnie istniejącą sytuację, która ma wpływ na możliwość realizacji warunków transakcji wynikających z umowy.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2023 r., IV KK 269/21

Akty prawa międzynarodowego zawierające definicje zbrodni przeciwko ludzkości nie upatrują w młodym wieku sprawcy i jego służbie w oddziałach Milicji Obywatelskiej wyłącznie jako szeregowego członka tych oddziałów kontratypów wykluczających możliwość przypisania mu zbrodni przeciwko ludzkości.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2023 r., II KK 615/22

O tym, czy wniosek dowodowy zostanie dopuszczony, czy oddalony, decydować winno nie tyle stadium procesu, w jakim on został zgłoszony, ile jego treść, a więc waga dla ustalenia fundamentalnych okoliczności sprawy.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2023 r., I KK 109/23

Śmierć oskarżonego skutkuje co do zasady zgodnie z unormowaniem art. 17 § 1 k.p.k. umorzeniem postępowania w każdej jego fazie.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2023 r., I KK 23/23

Niedopuszczalne jest orzeczenie zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na podstawie art. 42 § 2 k.k. w przypadku skazania za przestępstwo określone w art. 244 k.k. Jedyną regulacją, która implikuje taki obowiązek, jest art. 42 § 1a pkt 2 k.k.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2023 r., III KK 433/22

Z punktu widzenia istoty społeczeństwa demokratycznego, w którym wolność wypowiedzi ma charakter fundamentalny, bezwzględne egzekwowanie ochrony interesów jednostki, wynikającej z art. 212 § 1 k.k., oraz uznanie, że osoby pomawiane mają absolutne i niepodlegające ograniczeniom prawo do ochrony ze strony państwa, które reagować ma na pomówienia za pomocą prawa karnego, byłoby niezasadne. Nie jest oczywiście możliwe określenie dla wszystkich przypadków miejsca, w którym będzie dochodziło do styku obu wspomnianych dóbr. Po stronie podmiotu oczekującego gwarancji w art. 212 k.k. miejsce to będzie uzależnione przede wszystkim od pełnionej przezeń roli społecznej, prowadzonej działalności, zwłaszcza od tego, czy działalność ta ma charakter publiczny oraz jak szerokiego kręgu podmiotów dotyczy, natomiast po stronie dziennikarza – przede wszystkim od celu publikacji oraz wypełnienia obowiązków świadczących o rzetelności zawodowej. W związku z tym wskazana w art. 212 k.k. ochrona pozostawać powinna w równowadze z koniecznością ochrony innych wartości, *in concreto* prawa do swobody wypowiedzi i prawa do krytyki.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2023 r., III KK 145/23

Orzeczenie zakazu przewidzianego w art. 41a § 1 zdanie drugie k.k. i art. 41a § 2 zdanie drugie k.k. może być połączone z obowiązkiem zgłaszania się do policji lub innego wyznaczonego organu w określonych odstępach czasu, a zakaz zbliżania się do określonych osób może być dodatkowo kontrolowany w systemie dozoru elektronicznego, obowiązek ten orzeka się zaś w miesiącach, na okres od trzech do 12 miesięcy (art. 43 § 1a k.k.), a zatem może on być znacznie krótszy od środka karnego, któremu towarzyszy. Obowiązek ten ma każdorazowo charakter akcesoryjny, a zatem nie można go orzec w oderwaniu od choćby jednego z zakazów lub nakazu.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2023 r., V KK 559/22

Wobec sprawy określonego w art. 93c pkt 4 k.k. nie jest dopuszczalne orzeczenie środka zabezpieczającego, o którym mowa w art. 93a § 1 pkt 4 k.k. Wobec takiego sprawy mogą być stosowane jedynie środki zabezpieczające określone w art. 93a § 1 pkt 1–3 k.k.

Sprawy z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych**Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2023 r., III UZP 1/23**

Osobie pobierającej emeryturę z art. 24 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1251) nie przysługuje prawo do deputatu węglowego w formie ekwiwalentu pieniężnego, o którym mowa w art. 74 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe” (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 146).

Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 2023 r., III UZP 5/23

1. Uchylenie przez sąd pierwszej instancji zaskarżonej decyzji organu rentowego oraz przekazanie sprawy temu organowi do ponownego rozpoznania na podstawie art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. następuje wyrokiem.
2. Uchylenie przez sąd pierwszej instancji zaskarżonej decyzji organu rentowego i przekazanie sprawy temu organowi do ponownego rozpoznania z naruszeniem art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. samodzielnie nie uzasadnia uchylenia zaskarżonego apelacją wyroku sądu pierwszej instancji i poprzedzającej go decyzji organu rentowego oraz przekazania sprawy do ponownego rozpoznania bezpośrednio organowi rentowemu na podstawie art. 477^{14a} k.p.c. Możliwość zastosowania art. 477^{14a} k.p.c. powinna być ograniczona do sytuacji wyjątkowych, gdy oprócz przesłanek z art. 386 § 2 lub § 4 k.p.c. wystąpiły takie wady decyzji organu rentowego, że nie było możliwe ich naprawienie w postępowaniu sądowym.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2023 r., III USK 322/22

Skoro w ustawie systemowej zachodzi wyraźne wydzielenie określonego kręgu współników jako podlegających ubezpieczeniom społecznym z uwagi na ich status w tych spółkach (art. 6 ust. 1 pkt 5 w zw. z art. 8 ust. 6 pkt 4 u.s.u.s.) od innych osób prowadzących pozarolniczą działalność, do których należą współnicy spółek cywilnych prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej (art. 6 ust. 1 pkt 5 w zw. z art. 8 ust. 6), to w konsekwencji tego jedyny współnik spółki z ograniczoną odpowiedzialnością podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym na podstawie tytułu wynikającego z art. 8 ust. 6 pkt 4 u.s.u.s. W świetle tego przepisu samo posiadanie statusu współnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością decyduje o podleganiu przez niego ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia działalności pozarolniczej.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2023 r., III USK 217/22

Kryterium „służby na rzecz totalitarnego państwa” określone w art. 13b ust. 1 ustawy z 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin powinno być oceniane na podstawie wszystkich okoliczności sprawy, w tym także na podstawie indywidualnych czynów, i ich weryfikacji pod kątem naruszenia podstawowych praw i wolności człowieka.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2023 r., III USK 202/22

Pojęcie wspólności małżeńskiej określone w przepisie art. 70 ust. 3 u.e.r.f.u.s. obejmuje nie tylko wspólność majątkową małżeńską, lecz także więź duchową, osobistą, emocjonalną i uczuciową. Wspólność małżeńska oznacza bowiem rzeczywisty związek łączący małżeństwo, obejmujący wspólne zamieszkiwanie i prowadzenie wspólnego gospodarstwa domowego, wspólne życie, wierność i pomoc we współdziałaniu dla dobra założonej przez siebie rodziny. Pozostawanie we wspólności małżeńskiej nie może być

postrzegane jako następstwo jedynie formalnie zawartego związku małżeńskiego, ale również jako wspólność małżeńska wynikająca lub powiązana z rzeczywistym korzystaniem z praw i realizowaniem powinności małżeńskich, które do dnia śmierci ubezpieczonego współmałżonka kreują faktyczną wspólnotę małżeńską w jej rozmaitych wymiarach: duchowym, materialnym lub rodzinnym, a następnie – wskutek wystąpienia ryzyka ubezpieczeniowego (śmierci ubezpieczonego) – uruchamiają prawo ustawowo wskazanych osób bliskich do renty rodzinnej.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2023 r., III USKP 71/22

1. Artykuł 43 ustawy z 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa nie dotyczy wyłącznie zasiłku chorobowego. Wprawdzie istotnie w art. 47 ustawy zasiłkowej („Przepisy art. 36–42 i art. 45 stosuje się odpowiednio przy ustalaniu podstawy wymiaru świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku wyrównawczego, zasiłku macierzyńskiego, zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego i zasiłku opiekuńczego, a do świadczenia rehabilitacyjnego także art. 46”) nie ma odesłania do art. 43 tej ustawy („Podstawy wymiaru zasiłku nie ustala się na nowo, jeżeli między okresami pobierania zasiłków zarówno tego samego rodzaju, jak i innego rodzaju nie było przerwy albo przerwa była krótsza niż miesiąc kalendarzowy”), ale z jego brzmienia (tj. art. 43) wyraźnie wynika, że dotyczy on zarówno zasiłków „tego samego rodzaju”, jak i zasiłków „innego rodzaju”, co wprost wskazuje, że jego zakresem przedmiotowym objęte są wszystkie zasiłki, a nie wyłącznie zasiłek chorobowy. Nie jest zatem potrzebne odesłanie do tego przepisu w art. 47 ustawy zasiłkowej.
2. Zmiana wymiaru zatrudnienia dokonana w trakcie nieprzerwanej niezdolności do pracy nie ma wpływu na wysokość podstawy wymiaru zasiłku macierzyńskiego, ponieważ nadal obowiązuje podstawa ustalona dla nabytego uprzednio zasiłku chorobowego.

Bibliografia

- Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 lipca 2023 r., I CSK 3611/22.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2023 r., I CSK 4825/22.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2023 r., I CSK 4468/22.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2023 r., I CSK 4443/22.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 lipca 2023 r., I CSK 6325/22.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 lipca 2023 r., I CSK 6283/22.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 lipca 2023 r., I CSK 4242/22.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 2023 r., I CSK 3516/22.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 2023 r., I CSK 3108/22.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 2023 r., I CSK 2466/22.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2023 r., I CSK 3480/22.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2023 r., I CSK 5586/22.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2023 r., I CSK 5910/22.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 2023 r., I CSK 4386/22.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 2023 r., II CSKP 1515/22.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 2023 r., II CSKP 1463/22.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 2023 r., V KK 168/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2023 r., I CSK 1126/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2023 r., I KK 101/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2023 r., III USK 322/22.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2023 r., I KZ 14/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2023 r., I CSK 5212/22.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2023 r., I CSK 3593/22.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2023 r., III USK 217/22.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2023 r., III USK 202/22.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2023 r., II CSKP 1026/22.
Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 2023 r., III CZP 154/22.
Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2023 r., III UZP 1/23.
Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 2023 r., III UZP 5/23.
Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2023 r., III CZP 120/22.
Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2023 r., III CZP 153/22.
Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 2023 r., III CZP 144/22.
Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2023 r., III CZP 151/22.
Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2023 r., III CZP 139/22.
Uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 2023 r., III CZP 106/22.
Uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 2023 r., III CZP 94/22.
Uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2023 r., III CZP 84/22.
Uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2023 r., I KZP 22/22.
Uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2023 r., III CZP 71/22.
Uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2023 r., III CZP 52/22.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 lipca 2023 r., V KK 148/23.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 lipca 2023 r., II KK 281/23.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 lipca 2023 r., III KK 210/23.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2023 r., III KK 253/23.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2023 r., III KK 287/23.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lipca 2023 r., I KK 509/22.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 lipca 2023 r., I KK 149/23.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2023 r., I KK 490/22.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2023 r., II KK 352/22.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2023 r., III KK 162/23.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2023 r., IV KK 227/23.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2023 r., I KK 488/22.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2023 r., II KK 489/21.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 2023 r., II KK 631/22.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 2023 r., V KK 36/23.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 2023 r., III KS 81/22.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2023 r., V KK 42/23.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2023 r., III KK 339/22.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2023 r., IV KK 283/22.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2023 r., V KK 234/22.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2023 r., IV KK 631/21.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2023 r., IV KK 269/21.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2023 r., II KK 615/22.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2023 r., I KK 109/23.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2023 r., I KK 23/23.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2023 r., III KK 433/22.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2023 r., III KK 145/23.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2023 r., III USKP 71/22.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2023 r., V KK 559/22.